

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : **01 Ağustos 2025**
Sayı : **13095**

32099

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

Parlamentolarda ihtisaslaşma yasama kalitesi açısından son derece önemlidir. İhtisaslaşmadan yararlanma yasama faaliyetleri sırasında esas komisyon-tali komisyon ve komisyonlar-genel kurul arasındaki iş bölümünün temel perspektif olarak belirlenmesini gerektirmektedir.

Bununla birlikte son yıllarda yasama faaliyetlerinin komisyonlar aşamasında kanun tekliflerinin ilgili tali komisyonlarda görüştürülmeden yasalaştırıldığı gözlenmektedir. Oysa TBMM İçtüzüğünde tali komisyonların çalışmadığı/çalıştırılmadığı bir durum söz konusu değildir. Bu konu TBMM İçtüzüğü'nün 23, 34 ve 37. maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

İhtisaslaşmadan yararlanma konusu komisyonların görece teknik çalışmaları yürütebilmesine imkân sağlamayı esas almış olup, komisyonlara üye seçilirken de milletvekillerinin uzmanlık alanları dikkate alınmaktadır. Bu çerçevede, özel uzmanlık alanı ve değerlendirme ve tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi sağlanacaktır.

Kanun tekliflerinin esas komisyonlarda görüşülmesi sırasında tali komisyonların neden çalışmadığı hususunda yoğun tartışmalar yapılmaktadır. Tali komisyonlardan gönderilen yazılarda ağırlıklı olarak iş yoğunluğu gibi nedenlerin ileri sürüldüğünün ortaya çıkması son derece gayri ciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir. İlgili tali komisyonların çalışma takvimine bakıldığında bu durumun gerçeği yansıtmadığı açıkça görülebilir.

Bu durum parlamento hukukunu zayıflatmakta ve etkin iş bölümünü ortadan kaldırmaktadır. Bu yaklaşım doğru bir yaklaşım olmayıp, parlamento hukukunda esas komisyon-tali komisyon ilişkisini tartışmalı hale getirmektedir.

Söz konusu durum özellikle Plan ve Bütçe Komisyonu'nun esas komisyon olduğu torba kanun tekliflerinde genel bir uygulama halini almıştır. Oysa ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak yapılacak esas komisyon çalışması hem İçtüzüğe uygun olacak hem de yasama faaliyetinin daha sağlıklı yürütülmesini sağlayacaktır. Bu suretle genel kuruldaki çalışmanın verimliliği artırılacak, hem de kanun yapma süreci daha sağlıklı bir yol izleyecektir. Böylelikle de yasama kalitesi güçlenecektir.

Burada vurgulanması gereken önemli bir husus da mevcut uygulamada yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyon çalışmalarının bir tür yasak savma süreci olarak görülmesi, Genel Kurul'da müzakere sürecinin işletilmemesi, böylece iktidar partisi milletvekillerinin oylarının yasama çalışmaları sırasında belirleyici olduğu bir yapının yaratılmasıdır.

Konuya bu çerçevede bakıldığında ihtisaslaşmadan yararlanmak suretiyle komisyonların görece teknik çalışmaları yürütebilmesine imkân sağlanması büyük önem arz etmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- TBMM İçtüzüğünde ayrıntılı olarak düzenlenmesine rağmen yasama faaliyetleri sırasında tali komisyonların çalışmamasının/çalıştırılmamasının sebebi nedir?
- 2- 28. Dönemde TBMM'de görüşülen kanun tekliflerinin sayısı kaçtır?
- 3- Bu kanun tekliflerinin kaçında esas komisyon dışında tali komisyonlar çalışmıştır?
- 4- Kanun tekliflerinin esas komisyonlarda görüşülmesi sırasında konuyla ilgili tali komisyonların çalışmamasının altında yatan nedenler nelerdir?
- 5- Tali komisyonlardan gelen cevaplarda iş yoğunluğu gibi nedenlerle komisyonların çalışmadığı hususlarının gerçeği yansıtmadığı açıktır. Bu tutumu doğru ve etik buluyor musunuz?
- 6- Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık alanlarının göz önüne alındığı düşünüldüğünde bu durumun parlamento çalışmalarının niteliğini ve kalitesini azaltmakta olduğu yönündeki tespitler hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 7- Bu durumun parlamento hukukunu zayıflattığını ve Mecliste etkin iş bölümünü ortadan kaldırdığını düşünüyor musunuz?
- 8- Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonların daha etkin bir konuma getirilmesi, bu suretle Genel Kurul çalışmalarının daha verimli hale getirilmesi konusunda düşünceniz nedir?
- 9- TBMM'de yasama faaliyetleri sırasında tali komisyonların çalıştırılması konusunda bir inisiyatif kullanmayı düşünüyor musunuz?
- 10- TBMM İçtüzüğünde bir değişiklik yaparak tali komisyonların çalışmasını zorunlu hale getirecek bir İçtüzük değişikliğine TBMM Başkanı olarak öncülük yapmayı düşünüyor musunuz?